

DET KONGELIGE
FORSVARSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 44

(1999-2000)

Deltakelse og finansiering av norsk militærtbidrag på Balkan for 2000

*Tilråding fra Forsvarsdepartementet av 7. april 2000, godkjent
i statsråd samme dag.*

1 Innledning

Regjeringen viser til St prp nr 1 (1999-2000): «Regjeringen har avsatt 860 mill kroner til internasjonale fredsoperasjoner i 2000. Forsvarets største bidrag vil være ifm den NATO-ledede internasjonale fredsstyrken i Kosovo, KFOR. Forsvarets bidrag til KFOR vil i en initiell fase bestå av en forsterket mekanisert infanteribataljon på i overkant av 1200 personer. Det er usikkerhet knyttet til kostnadene pga oppdragets karakter og videre omfang. Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet om ytterligere bevilgning ifm Revidert nasjonalbudsjett, 2000.» I forbindelse med behandlingen av St prp nr 1 (1999-2000) ble det tilleggsbevilget 860 mill kroner til internasjonale operasjoner, herunder FN-observatører/SFOR og KFOR. Det viser seg at gjeldende bevilgninger over Kap 1792 på 860 mill kroner vil dekke KFOR ut april 2000, mens FN-observatører og redusert SFOR-deltakelse er dekket året ut.

2 Situasjonen i Kosovo

Den NATO-ledede internasjonale militære styrken i Kosovo, KFOR - Kosovo Force - består nå av ca 45 000 personell, hvorav ca 6 000 befinner seg i Makedonia og Albania. Rent militært har KFOR kontroll over situasjonen, og står ikke overfor noen umiddelbar, større militær trussel. Vesentlige problemer forbundet med den sivile gjennomføringen av Sikkerhetsrådsresolusjon 1244 gjør imidlertid at også KFOR står overfor betydelige samlede utfordringer som samtidig har avdekket at styrken i dag ikke er fullt ut dimensjonert til å løse sitt oppdrag. Utviklingen i Kosovo er preget av utbredt kriminalitet og etnisk basert voldsutøvelse. Oppgavene på sivil side har vist seg å være svært omfattende og kompliserte. Samtidig har ressurstilgangen til FN-operasjonen UNMIK generelt, og til FN-politiet i særdeleshet, vært utilstrekkelig. Opprettelsen av et administrativt system for Kosovo er rammet av betydelige forsinkelser og er blant annet hemmet av interessekonflikter, så vel innen de to etniske hovedgrupper som mellom dem. Etablering av et demokratisk og fleretnisk samfunn synes å ligge langt inn i fremtiden. Denne utviklingen har også gjort det nødvendig for KFOR i økende grad å bidra til å løse sivil-relaterte oppgaver, herunder beskyttelse av minoriteter, kontroll av grenser og alminnelig opprettholdelse av lov og orden.

Mot denne bakgrunn vil utviklingen mot en varig stabil orden i Kosovo være avhengig av et omfattende internasjonalt militært nærvær i regi av KFOR også i tiden fremover. Den senere tids negative interne utvikling i Mitrovica-området i det nordlige Kosovo og i Presevo-dalen i det sør-østlige Serbia, kombinert med en økende usikkerhet omkring Beograds videre intensjoner, har medført at NATOs øverstkommanderende i Europa har anmodet om at KFOR *forsterkes*. Det er derfor helt avgjørende at også Norge opprettholder et betydelig nærvær i Kosovo for å ivareta våre forpliktelser overfor NATO, våre samarbeidspartnere og befolkningen i Kosovo, samt for å vise vilje til å ta vår del av det felles ansvar for stabilitet og sikkerhet i Europa.

3 Norsk styrkebidrag til KFOR

Norsk deltakelse utgjør i underkant av 1 200 personell som en del av den britisk-ledede brigaden i det sentrale Kosovo, der også Finland, Sverige og Kanada stiller styrkebidrag. Den norske bataljonen opererer i et urolig og etnisk sammensatt operasjonsområde der kravene til egenbeskyttelse og mobilitet er meget strenge. Telemark bataljon er blitt berømmet for innsatsen så langt, bl a på bakgrunn av at styrken kan disponeres relativt fritt av sjef-KFOR.

Det norske styrkebidraget til KFOR II, som ble utplassert i slutten av mars 2000 (NORBN II), teller ca 125 færre personell enn bidraget til KFOR I. Reduksjonen fant sted gjennom tilbaketrekking av en bombekaster- og en panserbekjempelsestropp. Den kanadiske KFOR-bataljonen trakk seg ut samtidig med at den norske bataljonen gjennomgikk kontingentrotasjon. Dette innebærer en justering av teiggrensene, slik at NORBN II har fått et geografisk *større* ansvarsområde enn det Telemark bataljon hadde, hvilket understreker at det på det nåværende tidspunkt ikke er rom for ytterligere reduksjon av det norske KFOR-bidraget. Over noe tid vil økt multinasjonalitet kunne innebære en reduksjon av det totale styrketallet, men effekten av dette vil neppe bli følbare i inneværende år.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en vurdering av engasjementets varighet og omfang i forbindelse med St prp 1 (2000-2001).

4 Norsk styrkebidrag til SFOR

Etter at Norge i november 1999 trakk tilbake det norske hovedbidraget i Bosnia i form av en infanteribataljon, består det gjenværende norske SFOR-bidraget i dag av totalt 140 personell, med hovedtyngden i en logistikkenhet innenfor en nordisk-polsk bataljonsgruppe, samt noe stabspersonell i hovedkvarter. Situasjonen i dag er at Norge har store problemer med å vedlikeholde logistikkorganisasjonen for både SFOR og KFOR, og vi vil i tiden fremover kun være i stand til å opprettholde én organisasjon. Det synes derfor uungåelig at vi må *avslutte* hoveddelen av vårt gjenværende bidrag til den nordisk-polske bataljonsgruppen i SFOR fra kontingentskifte 15 august 2000. Muligheten for å opprettholde et mindre antall stabsoffiserer i SFOR-hovedkvarteret i Sarajevo og divisjonshovedkvarteret i Tuzla, vil bli vurdert.

5 Forholdet KFOR-SFOR

NATOs brede militære engasjement i både Bosnia og Kosovo har understreket behovet for en kontinuerlig vurdering av styrkebehov og rasjonalisering av styrkene, både sett fra et felles alliert og nasjonalt synspunkt. For Norges del skjedde dette delvis allerede i oktober 1999 gjennom en *konsentrasjon* av vårt militære hovedengasjement på Balkan til Kosovo, kombinert med et radikalt nedtrekk av vårt bidrag til SFOR og gjennom nedleggelse av den nordisk-polske brigaden i januar 2000. I lys av den meget vanskelige situasjonen i Kosovo i dag var beslutningen om å krafksamle vår innsats på Balkan i Kosovo, godt begrunnet både politisk, militært og ressursmessig. Samtidig vil vi gjennom den svenske og finske deltakelsen i britisk sektor i Kosovo også bevare en nordisk dimensjon i vårt Balkan-engasjement. Norge har et relativt stort bidrag i KFOR sammenliknet med for eksempel våre nordiske naboland. Dette må imidlertid sees i lys av at Finland også har en bataljon i UNIFIL, Libanon, og at Danmark fremdeles har et omfattende engasjement i SFOR, Bosnia. For tiden har Norge, Finland og Danmark ca 1 400 personell som tjenestegjør i internasjonale operasjoner, mens Sverige har ca 900 personell i internasjonal tjeneste.

6 Finansiering

Ved behandling av Forsvarets langtidsmelding for 1999-2002, sluttet Stortinget seg til prinsippet om tilleggsfinansiering av norsk deltakelse i internasjonale operasjoner. Da St prp nr 1 (1999-2000) ble lagt frem, hadde ikke Forsvaret erfaringstall fra en type operasjon som KFOR. I hovedsak ble således utgifter for SFOR brukt som grunnlag for det innmeldte behov, og det ble i forbindelse med St prp nr 1 (1999-2000) presisert at det var knyttet betydelig usikkerhet til KFOR-kostnadene på grunn av oppdragets karakter og videre omfang. Etter at vårt KFOR-bidrag har operert i teigen i rundt seks måneder, er det blitt utarbeidet et mer realistisk og presist budsjettbehov som bygger på konkrete erfaringer. Det totale behovet for å kunne delta med planlagt styrkesammensetting i KFOR i år 2000, er - sammen med våre øvrige engasjement - på 2 149 mill kr. Den største delen av disse utgiftene gjelder KFOR med 1 786 mill kr som fordeler seg på operasjonsrelatert opplæring i Norge (440 mill kr), anskaffelser (290 mill kr) og drift i operasjonsområdet (1 056 mill kr).

I forhold til bevilgningen på 860 mill kr er det således behov for en ytterligere tilleggsbevilgning på 1 289 mill kr.

Bakgrunnen for de betydelige kostnader i forbindelse med KFOR-engasjementet kan tilbakeføres til fire hovedpunkter:

- Utgifter til *drift* i misjonen, drivstoff, leie, lokale anskaffelser, drift EBA etc, viser seg å være betraktelig *dyrere* enn hva erfaring basert på SFOR tilsier.
- Ekstra *opptrening* og øving av våre styrker i Norge koster betydelig mer enn hva erfaringer fra andre operasjoner skulle tilsi; eksempelvis krever KFOR 3 måneder mot 1 måned for SFOR.
- Ekstra *utrustning*, herunder hensynet til mannskapenes sikkerhet, reserveredeler, øvingsmateriell og ammunisjon overskrider langt de utgifter vi har hatt i SFOR.
- Utgifter fra 1999 *overført* til 2000, totalt 85 millioner kr, herunder konstruksjons- og utrustningskostnader.

For en stor del skyldes kostnadspådraget hensynet til *personellsikkerheten* i det meget utsatte området Kosovo er i dag. Kravene til personellsikkerhet er satt av norske militære myndigheter på et faglig grunnlag. Også andre bidragsnasjoner til KFOR har erfart at KFOR-oppdraget er betydelig dyrere enn SFOR-operasjonen i Bosnia.

De opprinnelige budsjettanslagene for KFOR var vesentlig undervurdert. FD er i ferd med å foreta en full gjennomgang av det inntrufne, med sikte på snarlig å iverksette tiltak for å unngå gjentakelser.

Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet om inndekning, herunder eventuell inndekning innenfor ordinær forsvarsramme, i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett.

Forsvarsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om deltakelse og finansiering av norsk militært bidrag på Balkan for 2000 og om økning av bevilgning på statsbudsjettet for 2000 under kap 1792.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjøre økning på statsbudsjettet for 2000 i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Forsvarsdepartementet ligger ved.

Forslag til vedtak om endringer i statsbudsjettet for 2000

I.

Utgifter:

Kap	Post	Formål	Kroner
1792	01	Norske styrker i utlandet	
		Driftsutgifter, økes med	1 289 000 000
